

Planning	Cymorth
Aid	Cynllunio
Wales	Cymru

Cymorth Cynllunio Cymru

Cynllun iaith a baratowyd dan y Ddeddf Iaith Gymraeg 1993

Ail fersiwn (ddiwygiedig) o'r cynllun

**Cafodd y Cynllun hwn ei gymeradwyo gan Fwrdd yr Iaith
Gymraeg dan adran 14(1) ar **XX 2010****

Mae Cymorth Cynllunio Cymru wedi mabwysiadu'r egwyddor y bydd, wrth ymwneud â busnes cyhoeddus yng Nghymru, yn trin yr iaith Saesneg a'r iaith Gymraeg yn gyfartal. Mae'r cynllun hwn yn gosod allan sut bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn gweithredu'r egwyddor yna pan yn darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru.

0. RHAGYMDRODD

Fel elusen gofrestredig a chwmni'n gyfyngedig dan warant, rôl Cymorth Cynllunio Cymru yw rhoi cyngor annibynnol, am ddim, i unigolion a grwpiau sydd cymorth help arnynt i weld eu ffordd o amgylch y system gynllunio. Mae gan y cwmni swyddfeydd yn y Mynydd Bychan, Caerdydd a Phenygroes, Caernarfon.

Rheolir Cymorth Cynllunio Cymru gan Fwrdd o Gyfarwyddwyr gyda phymtheg aelod a chyflogir pump aelod o staff.

Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn gweithredu trwy wasanaeth llinell gymorth a reolir ac a weithredir gan y Cynllunydd a Rheolwr Achosion yn y swyddfa yng Nghaerdydd. Mae rhestr ar gael o wirfoddolwyr sy'n gallu helpu ar achosion mwy o faint neu os oes angen siaradwr Cymraeg.

Mae arian gan Lywodraeth y Cynulliad wedi galluogi cyflogi Gweithiwr Datblygu a Swyddog Hyfforddi er mwyn symud Cymorth Cynllunio Cymru i gyfeiriad datblygiad cymunedol yn cynnwys addysg, hyfforddiant a meithrin gallu. Ar hyn o bryd, mae'r Gweithiwr Datblygu a'r Swyddog Hyfforddi, ill dau yn weithwyr rhan-amser, yn gweithio ar hyfforddi a datblygu cymunedau, cynghorau cymuned a thref, sefydliadau gwirfoddol a grwpiau gyda buddiannau penodol eraill i'w helpu i ddeall a chyfranogi'n llawnach yn y system gynllunio yng Nghymru. Lleolir Gweithiwr datblygu'r Gogledd a'r Canolbarth ym Mhenygroes, a'r Swyddog Hyfforddi yng Nghaerdydd.

Yn y pen draw, mae cyfrifoldeb cyfundrefnol Cymorth Cynllunio Cymru yn nwylo'r Prif Weithredwr sy'n rhannu ei amser rhwng y swyddfeydd ym Mhenygroes a Chaerdydd. Cefnogir y tîm gan weinyddydd rhan-amser yn y swyddfa yng Nghaerdydd.

Mae'r staff presennol yn cynnwys un Gymraes rhugl (Swyddog Datblygu y Gogledd a'r Canolbarth) a dau ddysgwr Cymraeg (y Prif Weithredwr a'r Cynllunydd a Rheolwr Achosion).

Gellir cael mwy o fanylion am Gymorth Cynllunio Cymru yn www.cymorthcynlluniocymru.org.uk

1. CYNLLUNIO A DARPARU GWASANAETH

1.1. Polisiâu a mentrau newydd

- 1.1.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sicrhau bydd y polisiâu a'r mentrau newydd yn hwyluso'r defnydd o Gymraeg lle bynnag fo hyn yn bosibl a symud y sefydliad yn nes at weithredu'r egwyddor o gyfartaledd bob cyfle gaiff.
- 1.1.2. Pan yn datblygu polisiâu a mentrau newydd neu'n adolygu rhai presennol bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn asesu eu heffaith ieithyddol, gan sicrhau eu bod yn cydfynd â'r cynllun hwn ac yn sicrhau fod gweithredu ar y mesurau o fewn y cynllun hwn pan yn gweithredu polisiâu neu fentrau eraill.
- 1.1.3. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn ymgynghori â Bwrdd yr Iaith Gymraeg o flaen llaw parthed cynigion fydd yn effeithio ar y cynllun hwn neu fydd yn effeithio ar gynlluniau sefydliadau eraill.
- 1.1.4. Ni fydd Cymorth Cynllunio Cymru yn newid y cynllun hwn heb gytundeb Bwrdd yr Iaith Gymraeg.

- 1.1.5. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sicrhau fod staff a chynghorwyr sy'n ymwneud â chreu polisiau'n ymwybodol o'r cynllun hwn.

1.2. Darpariaeth a safon y gwasanaeth yn Gymraeg

- 1.2.1. Bydd yr iaith Gymraeg a'r iaith Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal. Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn ymdrechu i ddarparu gwasanaeth o safon uchel a chydadd yn Gymraeg a Saesneg.
- 1.2.2. Bydd gweithredu'r cynllun hwn yn rhan annatod o holl weithgareddau Cymorth Cynllunio Cymru.
- 1.2.3. Cyflawnir gweithredu'r cynllun trwy gynnwys gwariant a defnydd o adnoddau ar wasanaethau iaith Gymraeg yng nghyllideb cyffredinol gwasanaethau craidd a phrosiectau Cymorth Cynllunio Cymru, a thrwy hyn, gwneud darpariaeth yn yr iaith Gymraeg yn rhan annatod o weithgareddau Cymorth Cynllunio Cymru.

2. DELIO GYDA'R CYHOEDD CYMRAEG EU HIAITH

2.1. Cyfathrebu ysgrifenedig

- 2.1.1. Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg a Saesneg.
- 2.1.2. Bydd llythyrau ac e-byst a dderbynir yn cael eu hateb yn yr iaith a ddefnyddir yn yr ohebiaeth wreiddiol. Ni fydd amser ymateb i ohebiaeth Gymraeg yn hwy nag i ohebiaeth Saesneg.
- 2.1.3. Cynhwysir gwybodaeth ar hoff iaith/ieithoedd y gohebydd ar gyfer gohebiaeth yng nghronfa data cyswllt Cymorth Cynllunio Cymru a bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn dewis pa iaith/ieithoedd gohebiaeth ar gyfer y gohebydd.
- 2.1.4. Bydd cylch-lythyrau a llythyrau safonol i'r cyhoedd yng Nghymru yn ddwyieithog.
- 2.1.5. Bydd llofnodion e-bost yn ddwyieithog.

2.2. Cyfathrebu ar y ffôn

- 2.2.1. Cyferchir pob galwr i'r llinell gymorth yn ddwyieithog.
- 2.2.2. Os yw galwr i'r llinell gymorth am siarad â rhywun sy'n siarad Cymraeg ac efallai nad yw'r person sy'n ateb y ffôn yn siarad Cymraeg eu hunain, cyfeirir y galwr at weithiwr/wraig neu wirfoddolwr/wraig Cymraeg eu hiaith ar unwaith neu, os nad yw hyn yn bosibl bydd gweithiwr/wraig neu wirfoddolwr/wraig sy'n siarad Cymraeg yn ffonio'n ôl ar adeg sy'n gyfleus i'r galwr.

2.3. Digwyddiadau hyfforddi a meithrin gallu

- 2.3.1. Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn ymrwymedig i sicrhau bod pobl sy'n mynychu ei ddigwyddiadau hyfforddi yn gallu ac yn cael eu croesawu i gyfrannu yn Gymraeg neu Saesneg, ac i adael iddynt wybod ymalen llaw eu bod yn gallu gwneud hynny.
- 2.3.2. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sefydlu beth yw hoff iaith y cyfranogwyr cyn pob digwyddiad a darparu tîm hyfforddi Cymraeg neu ddwyieithog pan fydd angen.
- 2.3.3. Os bydd cyfranogwr yn dymuno siarad yn Gymraeg, bydd yr hwylusydd ney hwysluwyr yn sicrhau y ceir eu cyfraniad ei gyfieithu er budd unrhyw gyfranogwyr nad ydynt yn siarad Cymraeg.
- 2.3.4. Pan fydd mudiad arall yn comisiynu Cymorth Cynllunio Cymru i ddarparu hyfforddiant neu feithrin gallu, bydd y mudiad hwnnw yn dewis yr iaith neu ieithoedd y cynhelir yr hyfforddiant ynddynt. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn cynnig darparu tîm hyfforddi Cymraeg neu ddwyieithog pan fydd angen.
- 2.3.5. Bydd deunyddiau cyflwyno Cymorth Cynllunio Cymru yn ddwyieithog bob tro.

2.4. Cyfarfodydd cyhoeddus

- 2.4.1. Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn ymrwymedig i sicrhau fod pobl sy'n mynychu cyfarfodydd cyhoeddus yn gallu ac yn cael eu croesawu i gyfrannu yn Gymraeg neu Saesneg, ac i adael iddynt wybod o flaen llaw eu bod yn gallu gwneud hynny.
- 2.4.2. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sefydlu beth yw hoff iaith y cyfranogwyr cyn pob cyfarfod cyhoeddus ac yn trefnu cyfleusterau cyfieithu ar y pryd pan fydd angen.
- 2.4.3. Os bydd cyfranogwr yn dymuno siarad yn Gymraeg pan nad oes cyfieithydd ar y pryd ar gael, bydd yr hwylusydd yn sicrhau y ceir eu cyfraniad ei gyfieithu er budd unrhyw gyfranogwyr nad ydynt yn siarad Cymraeg.
- 2.4.4. Bydd deunyddiau cyflwyno Cymorth Cynllunio Cymru yn ddwyieithog.

2.5. Cyfarfodydd nad ydynt yn gyhoeddus

- 2.5.1. Rhoddir dewis i gleientiaid a ydynt am drafod eu hachos yn Saesneg neu yn Gymraeg a neilltuir aelod staff neu wirfoddolwr/wraig gyda'r sgiliau iaith perthnasol i ddelio gyda'u hachos.

2.6. Cyfathrach arall gyda'r cyhoedd

- 2.6.1. Bydd cynrychiolwyr Cymorth Cynllunio Cymru Cymraeg eu hiaith mewn ffeiriau ac arddangosfeydd yn gwisgo bathodyn Bwrdd yr Iaith Gymraeg yn dangos eu bod yn hapus i sgwrsio yn Gymraeg.

3. WYNEB CYHOEDDUS CYMORTH CYNLLUNIO CYMRU

3.1. Delwedd neu hunaniaeth corfforaethol

- 3.1.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn mabwysiadu a chyflwyno hunaniaeth gorfforaethol gwbl ddwyieithog yn cynnwys yr enw, cyfeiriad, logo a datganiad cenhadaeth ar holl ddeunyddiau'r sefydliad, yn cynnwys papur gohebu, cardiau busnes a.y.y.b.

3.2. Arwyddion a deunyddiau arddangosfa

- 3.2.1. Bydd holl arwyddion cyhoeddus a deunyddiau arddangosfa yn ddwyieithog. Bydd print Cymraeg a Saesneg yn union yr un maint, ansawdd, eglurdeb ac amlygrwydd.
- 3.2.2. Ar fyrddau arddangos bydd gwybodaeth yn cael ei arddagnos yn y ddwy iaith ochr yn ochr.

3.3. Cyhoeddi ac argraffu deunydd i'w roi i'r cyhoedd

3.3.1. Egwyddorion cyffredinol

- 3.3.1.1. Cynhyrchir holl ddeunydd argraffedig ac arwyddion ar gyfer y cyhoedd yn ddwyieithog a bydd eu hygyrchedd yn gyfartal
- 3.3.1.2. Bydd print Cymraeg a Saesneg yn ymddanogs yr un faint, ansawdd, eglurdeb ac amlygrwydd.
- 3.3.1.3. Bydd deunydd yn y ddwy iaith o'r un safon proffesiynol.
- 3.3.1.4. Ymgymerir â chyfieithu (Cymraeg - Saesneg a Saesneg - Cymraeg) gan gyfieithwyr proffesiynol, profiadol.

3.3.2. Deunyddiau argraffedig

- 3.3.2.1. Bydd pob deunydd cyhoeddus argraffedig megis llawlyfrau, Adroddiadau Blynyddol, taflenni a datganiadau, yn ddwyieithog h.y. gyd'r ddwy iaith yn yr un ddogfen, ac un bob ochr i'r ddalen yn ddelfrydol. Os nad yw'n bosibl cyhoeddi dogfen mewn fformat dwyieithog, bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sicrhau fod y fersiynau Cymraeg a Saesneg yn ymddangos ar yr un pryd.
- 3.3.2.2. Cynhyrchir deunyddiau cyhoeddus cyfredol yn ddwyieithog pan gânt eu hadolygu neu eu hail argraffu.
- 3.3.2.3. Pan gyhoeddir dogfen gyda phris mewn fformat dwyieithog, ni fydd ei phris yn fwy na fersiwn iaith unigol o'r ddogfen honno a ni fydd pris y fersiwn Gymraeg yn fwy na phris y fersiwn Saesneg.
- 3.3.2.4. Rhoddir canllaw ysgrifenedig i staff, ymgynghorwyr, dylunwyr a chyhoeddwyr er mwyn iddynt ddelio gyda chyhoeddiadau dwyieithog.

3.3.3. Ffurflenni a deunydd esboniadol cysylltiol

- 3.3.3.1. Bydd ffurflenni a holiaduron sy'n cael eu hargraffu o'r newydd yn ddwyieithog h.y. gyda'r ddwy iaith yn yr un ddogfen. Lle bo'n bosibl, bydd testun Cymraeg a Saesneg ar yr un ffurflen. Fel arall, argreffir y ddwy iaith gefn wrth gefn neu, os nad yw hyn yn bosibl, bydd Cymorth Cynllunio

Cymru yn sicrhau fod y fersiynau Cymraeg a Saesneg yn ymddangos ar yr un pryd.

3.3.4. Y wefan

3.3.4.1. Bydd unrhyw wybodaeth ar wefan Cymorth Cynllunio Cymru ar gael yn Gymraeg a Saesneg ar yr un pryd ac o'r un ansawdd.

3.4. Hysbysiadau i'r wasg

3.4.1. Hysbysebu a gweithgareddau cyhoeddusrwydd

3.4.1.1. Cyhoeddir datganiadau i'r wasg yn Gymraeg ac yn Saesneg, ac anfonir nhw at bob papur / cyfrwng yn yr iaith neu ieithoedd sy'n briodol i'r papur / cyfrwng hwnnw.

3.4.1.2. Cynhelir cyfweiliadau yn Gymraeg pan fo hyn yn briodol. Oherwydd hyn, apwyntir llefarydd y wasg Cymraeg ei (h)iaith.

3.4.1.3. Bydd hysbysebion yn ddwyieithog, ac eithrio mewn cyhoeddiau Cymraeg eu hiaith, pan fyddant yn Gymraeg yn unig.

3.5. Hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus, hysbysebion recriwtio staff

3.5.1. Bydd hysbysebion am swyddi yn ddwyieithog, ac eithrio mewn cyhoeddiadau Cymraeg eu hiaith, pan fyddant yn Gymraeg yn unig.

3.5.2. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn annog siaradwyr Cymraeg i ymgeisio am swyddi cyflogedig a gwirfoddol.

4. GWEITHREDU A MONITRO'R CYNLLUN

4.1. Staffio (cyflogedig a gwirfoddol)

4.1.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn asesu pa sgiliau iaith sy'n angenrheidiol i bob gweithle ac ar gyfer pob gweithgaredd craidd er mwyn gweithredu'r cynllun hwn.

4.1.1.1. Bydd disgrifiadau swyddi yn cynnwys cymal yn dweud a yw'r gallu i gyfathrebu yn Gymraeg yn hanfodol, dymunol neu ddim yn angenrheidiol ar gyfer y swydd mewn golwg.

4.1.1.2. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn cynnal arolwg o sgiliau iaith y staff ac yn cynnwys yr wybodaeth yma mewn rhestrau cyswllt mewnol er mwyn (a) gwneud defnydd llawn o'u sgiliau iaith a (b) cydnabod unrhyw ddifyg sgiliau o fewn y tîm.

4.1.1.3. Delir gydag unrhyw ddiffygion mewn sgiliau iaith trwy hyfforddi'r staff presennol neu recriwtio staff newydd fel bo'n briodol.

4.1.1.3.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sicrhau bod ei holl staff cyflogedig a chyfarwyddwyr yn mynychu ymwybyddiaeth o'r iaith Gymraeg. Bydd cynnig i wirfoddolwyr fynychu hyfforddiant o'r fath yn opsiynol.

- 4.1.1.3.2. Caiff gweithwyr sydd ddim yn siarad Cymraeg hyfforddiant ar sut i ateb y ffôn yn ddwyieithog a sut i gyfeirio ymholiadau Cymraeg yn ogystal â sut i ynganu a sillafu enwau Cymraeg.
- 4.1.1.4. Pan yn recriwtio gweithwyr, cyfarwyddwyr a gwirfoddolwyr newydd bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn cymryd i ystyriaeth ofynion ieithyddol y swydd a'r tîm cyfan er mwyn galluogi gweithredu'r cynllun hwn.
- 4.1.1.5. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn cefnogi staff sydd am wella eu sgiliau iaith fel rhan o'u datblygiad proffesiynol parhaol.
- 4.1.1.6. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn ymdrechu'n rhagweithiol i gadw gwirfoddolwyr Cymraeg drwy gynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg wrth gyfathrebu gyda gwirfoddolwyr.

4.2. Trefniadau gweinyddol

4.2.1. Cyfrifoldeb

- 4.2.1.1. Mabwysiadwyd Cynllun yr Iaith Gymraeg gan Fwrdd Cyfarwyddwyr Cymorth Cynllunio Cymru ar yr **XX 2010**.
- 4.2.1.2. Gan y Prif Weithredwr mae'r cyfrifoldeb i sicrhau gweithredu a monitro'r Cynllun Iaith Gymraeg.

4.2.2. Lledaeniad

- 4.2.2.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn sicrhau fod pawb yn y sefydliad yn gyfarwydd â'r cynllun ac yn gwybod sut i'w weithredu.
- 4.2.2.2. Cynhwysir Cynllun yr Iaith Gymraeg yn llawlyfr cyflogaeth Cymorth Cynllunio Cymru a rhoddir copi i unrhyw weithwyr, cyfarwyddwyr neu wirfoddolwyr newydd fel rhan o'u proses ymgwyfarwyddo.
- 4.2.2.3. Ymgynghorwyd â gweithwyr, cyfarwyddwyr a gwirfoddolwyr presennol yn ystod datblygiad y cynllun, a rhoddir copi o'r cynllun mabwysiedig iddynt.

4.3. Gwasanaethau a ddarperir ar ran y sefydliad gan eraill

- 4.3.1. Bydd Cymorth Cynllunio Cymru yn monitro unrhyw wasanaethau dan gytundeb i eraill i sicrhau cydymffurfio â'r cynllun hwn.

4.4. Monitro

4.4.1. Monitro ac adolygu

- 4.4.1.1. Bydd y Prif Weithredwr yn monitro gweithredu'r cynllun yn unol â'r amserlen isod ac yn adrodd i Fwrdd y Cyfarwyddwyr a Bwrdd yr Iaith Gymraeg yn flynyddol.
- 4.4.1.2. Bydd y Bwrdd Cyfarwyddwyr yn adolygu'r cynllun bob tair blynedd.

4.4.2. Cwynion

- 4.4.2.1. Cynhwysir cwestiwn ynghylch y Cynllun Iaith Gymraeg yn holiadur boddhad cleient Cymorth Cynllunio Cymru.

4.4.2.2. Dylid anfon cwynion swyddogol ac awgrymiadau at:

Y Prif Weithredwr
Cymorth Cynllunio Cymru
174 Heol yr Eglwys Newydd
Y Mynydd Bychan
Caerdydd CF14 3NB

Delir gydag unrhyw gwynion a dderbynnir gan Gymorth Cynllunio Cymru yn unol â threfnweithiau a pholisïau cwynion presennol.

4.4.3. Cyhoeddi gwybodaeth

4.4.3.1. Cyhoeddir y Cynllun ar wefan Cymorth Cynllunio Cymru.

4.4.3.2. Cynhwysir adran ar y Cynllun yn Adroddiad Blynyddol Cymorth Cynllunio Cymru.

4.4.4. Amserlen

4.4.4.1. Bydd holl bolisïau'r Cynllun hwn yn llwyr weithredol erbyn mis Mawrth 2011.